

זכרונות אלה הועברו לכתב מהקלטות זקני הישוב בגליל. ההקלטות נערכו ע"י אורי שרפמן מבית-גן (יבנאל) והם רכושם הפרטי של בלהה ואורי שרפמן. ההקלטות נמסרו באדיבותם לארכיון בית יגאל אלון בגנוסר לתועלת הציבור כולו.

גמאלו קידי שאלחיו מנשה

אורי שרפמן מבית-גן, בנו של יצחק שרפמן, פנה אלי שאספר את קודותי היות שאני נחמן קרניאל שזור בגליל מיום היוסדו וקשור לייסוד המושבות בגליל. **ארכיון ותיבי הישוב בגליל כל הזכויות שמורות לבלהה ואורי שרפמן בית גן יבנאל טל. 06750488**

הורי באו לזכרון יעקב בשנת 1882 ואני נולדתי בשנת 1888. למדתי בבית הספר בזכרון יעקב, כאשר סימתי את בית הספר יצאתי לעבודה עם אבא שלי. באותה תקופה פרצה מחלת הפילוקסריה בכרמים וכל הגפנים מתו. התעוררה בעיה חמורה ביותר בעית קיום האכרים במושבות הברון. פנו האכרים לברון אדמונד דה רוטשילד ובקשו ממנו שיקנה אדמת פלחה לאותם האכרים שכרמיהם נפגעו ממחלת הפילוקסריה ואלה יקימו משק מעורב. הברון נאות לבקשת האכרים וקנה את אדמות הכפר מראח שעליה הוקמה גבעת עדה וכן קנה את אדמות בוריג' ששם הוקמה בנימינה.

אני הייתי אז בן 13 ואני זוכר שיצאתי לחרוש את האדמות בגבעת עדה עם אבא שלי. נתקלנו שם בהתנגדות ערבית חזקה. המוני ערבים שהתחרטו על מכירת האדמה באו להפריע לנו בעבודה הם נלחמו בנו באננים ובמקלות וזו היתה ממש מלחמה. אני זרקתי אבן בראשו של ערבי שעמד להכות את אבא שלי במקל, אמנם הערבי הזה ברח אבל אנחנו נאלצנו לעזוב את המערכה ורק כעבור 3-4 חודשים נפתרה הבעיה במשפטים. שילמנו לערבים את כל הכסף שנקבע במשפט הם עזבו ואנחנו נשארנו.

כשסימנו את העבודה בגבעת עדה ובבנימינה עברנו לעבוד בגליל. הברון אדמונד דה רוטשילד קנה ארבעה כפרים בגליל התחתון: סג'רה (סג'רה), כפר תבור (מסחה), יבנאל (ימה) ומנחמיה (דלהמיה).

בני נוער ונשפחות מכל המושבות הקיימות - מראש פינה, מזכרון יעקב, מראשון לציון, מפתח תקוה, מגדרה ומעקרון הופיעו אז בגליל כדי לכבוש את האדמה. אני הייתי עוד צעיר מאוד אז, אבל אחי הלך למנחמיה והיה לי ענין כמובן לבוא לעזרתו. לקחתי חלק ב"כיבוש האדמות" בכל המושבות, ביבנאל ובסג'רה וכמובן בכפר תבור, שם ארכה המלחמה זמן רב. הייתי צעיר עדין ולא החלטתי בדיוק באיזו פינה אני נשאר להיות אכר. אני זוכר את "הכיבוש" ביבנאל. הערבים הופיעו אחרי שהם קיבלו את התשלום שלפני האחרון הם הופיעו בשבת בבוקר והתחילו לחרוש ולזרוע ואנחנו יצאנו מיבנאל כדי לגרש אותם ולהחזיר את האדמה.

המלחמה היתה כבדה וארכה כ- 4 שעות. פתאום הופיע מרחוק פרץ פיליפוב מיבנאל רכוב על סוס ורובה בידו. הוא לא ידע חכמות והתחיל לירות. פחדנו פן יפגע במישהו ועצרנו אותו. נותר שט ערבי אחד עם זוג שוורים שלא היה מוכן בשום אופן להכנע, כשניגשתי להתיר את השוורים מן העול, הוא שם כדור ברובה והתכוונן לירות בלי. אז הגיח מן הצד צבאי-יהודה

שהיה אז פועל ביבנאל ותפש את הערבי. יצחק שרפמן קפץ מהצד השני וכך שלושתנו הוצאנו את הרובה מידי הערבי.

ברגע שהערבים נסוגו הבטחנו להם שנשתדל "לסדר" לכל אחד מהם כמה לירות נוספות עבור האדמה. לחלקת האדמה הזו קראו "שימסין".

ה"גרים" גרו בשימסין, אבל הם לא ידעו איך להשמר מפני המלריה ואיך להרפא ממנה. המלריה הכתה בהם וכ- 80% מהם מתו במלריה.

המשפחה היחידה שנותרה בחורבה של השימסין ועברה ליבנאל היתה משפחת ליפשיץ.

השבט הבדואי דליקה ובראשם מוחמד אל-חטיב תפשו את חלקת האדמה שבין יבנאל למנחמיה (כ- 3,000 דונם אדמה). ואז פנתה הפיק"א לבני הנוער שיצאו "לכבוש" את החלקה.

ומכיון שאני כליד הארץ, דברתי ערבית ושבנו שאולי אפשר יהיה "להסתדר" אתם בלי מלחמה.

היינו כ- 6 בחורים והצטרפו אלינו פועלים. יצאנו לחרוש בזוגות שני בחורים על כל

זוג בהמות. היו הרבה יריות ועשינו את החשבון שאם אחד מאתנו יפצע, השני ימשיך

לחרוש - וזאת כדי שלא נעזוב את החלקה.

הפועלים שהצטרפו אלינו היו בחורים שבאו מרוסיה באותה תקופה, הם נמצאו בתוכנו

ועבדו בעבודה יומית או בעבודה קבלנית. אכלו אתנו ולמעשה היו חברים לעבודה.

ביניהם היו צבי-יהודה בצר, יצחק שרפמן ואליעזר שוחט.

יצחק שרפמן היה בן זוגי לעבודה. הוא היה בחור בעל מרץ וכוח השפעה. בסבלנות, במלים

בהסברים וגם במכות הצלחנו לאט לאט להשתלט על החלקה.

יצחק שרפמן ואני יצאנו מוקדם מאוד בבוקר מפני שהאדמה היתה רחוקה מיבנאל, יצאנו בשעה

ארבע לפנות בוקר, הראשונים, וחזרנו הביתה האחרונים.

באותה תקופה קנו את החלקות של בית-גן. היו אז הרבה בחורים שבאו ממושבות השפלה,

מראשון לציון, מפתח תקוה, מזכרון יעקב וממושבות אחרות. הפיק"א עשתה מבחורים אלה

"אריסים" והושיבה אותם על האדמות האלה. כל חלקת אדמה היתה בגודל של 200 דונם.

מכיון שהיינו בחורים, לא היה מי שידאג לנו, עשינו אסיפה והחלטנו לפתוח מטבח - לא

חשבנו על מבשלת אלא כל אחד מאתנו נישל בתורו. האוכל היה כמובן נורא, אחד אמר

שהתבשיל דליל, האחר אמר שהוא שרוף וכך הלאה. חודש ימים עבר עלינו במאכלים

לא כל כך "מצוינים". בסופו של דבר הבאנו אשה מטבריה והאשה הזו קבלה על עצמה לבשל

לנו לא שרף וגם טעים. היא התחילה לבשל ואנחנו התחלנו לאכול.

אני זוכר שערב אחד בישלו איזה מאכל, אינני זוכר את שם המאכל, זהבחורים לא אכלו.

מכיון שהמטבח היה בביתי, ויצחק ישן אצלי קמנו והלכנו "לחפש" במטבח ומצאנו קדרה

מלאה עם "צימעס" ועם הצימעס מצאנו חצי תרנגולת. המבשלת לא ספרה לנו ולא הגישה לנו

את התבשיל שבישלה אז יצחק ואני אכלנו את המאכל הזה בשמחה רבה.

עד כמה שאני זוכר, באותו יום היתה שמחה נוספת - מוחמד אל-חטיב באות לקבל כ- 20

לירות ולעזוב את המקום.

בדרך כלל גרנו אצל משפחות, קלר מראש פינה התישב אצל טטלבוים ואני התישבתי אצל יושק'ה קורקין, ישבתי אצלו כשנה עד שנאותו לכנות את הבתים. כולנו גרנו ברחוב אחד, ברחוב הזה גרו צעירים חילוניים. היבנאלים היו אדוקים והיו הולכים להתפלל - לרחוב שלנו קראו רחוב "הפרוטסטנטים" ואולי לא בדיוק כך, בכל אופן זה היה רחוב ה'לא אדוקים". ואז כשהיו כבר בתים, באה עלינו הגאולה.

אפשר לומר שהיה שמח ביבנאל, בעיקר בלילות. אמנם עבדנו שעות רבות אבל כשהיתה שעה פנויה, היינו עושים שמח. מדי ערב היינו רוקדים הורה עד חצות הלילה למרות שלמחרת הלכנו לחרוש. היו אומרים: עוד חצי שעה, ואחר כך עוד שעה... וכך היינו רוקדים ורוקדים בלי הפסקה. ואם לפעמים הביאו לנו איזו עוגה-היתה החגיגה שלמה.

האכרים ביבנאל גידלו זקנים, ראשית כל - לא היה ספר שיספר אותם ושנית- מפאת האדיקות. יצחק שרפמן ואני גידלנו זקנים ואנשים חשבו אותנו לאנשים זקנים. בין בני הנוער היה אחד יוסף לישנסקי הידוע. יוסף לישנסקי התאהב בבת של ברוז'קובסקי. יום אחד בא אלי ואמר לי: אני רואה שאין לך זקן, מה הסיבה שאין לך זקן? אמרתי לו: מצאתי סכין בטבריה והתגלחתי.

יוסף לישנסקי רצה לשחק לו באהבים עם הבחורה (בסוף הוא התחתן אתה) ואמר לי: אני רוצה שתגלח אותי כמו שאתה מתגלח.

אמרתי לו: אני אף פעם לא גילחתי את אף אחד, כדאי שתביא חבילה צמר-גפן כי אולי אעשה לך חזקים ופצעים. הלך והביא צמר-גפן.

הושבתי אותו על כסא והתחלתי לגלח, גילוח-פצע וצמר-גפן - גילוח-פצע וצמר גפן - הבחורה שלו הופתעה מאוד לראות מהחלון את יוסף לישנסקי נכנס הנה עם זקן שחור ויוצא מכאן עם זקן לבן.....

הסתכלה בחשדנות ושאלה: האם זה יוסל'ה שלי?

ואני אמרתי לה: כן, זה יוסל'ה שלך.

אז היא שאלה: מה עשית ממנו?

ואני אמרתי לה: לא עשיתי ממנו שום דבר, פשוט גילחתי אותו ועכשיו הוא עם זקן לבן יפה מאוד.

לעומת זאת, הבחור שלי - יצחק שרפמן החליט שיותר נוח ואולי גם בטוח לגדל זקן, אני זוכר שהוא אמר לי: מה יכול להיות, נהיה כמו היבנאלים ודי! ובאמת הוא גידל זקן ונראה היה אדם מבוגר כבן 45.

החיים היו קשים מאוד וככל שיכולנו להמתיק את החיים המתקנו. אני מוכרח לציין שהמתיקות בחיינו היתה ה"הורה". כשהיה לנו פנאי - רקדנו הורה. גם בשבת אחרי הצהריים רקדנו. שרנו את שירי ההורה וגם שירים אחרים, לא שהיה בינינו מישהו שידע במיוחד לשיר והיה חנוך עם כוח שירה, כולנו שרנו והיו בינינו גם כאלה שידעו לנגן במדנדזולינות.

החיים לא היו קלים, "כבשנו" אדמות, עיבדנו איכרות, חיינו בצמצום, כולנו גברים ללא נשים כלל.

ארכיון ותיקי הישוב בגליל
כל הזכויות שמורות
לבלהה ואורי שרפמן
פית-גן יבנאל טל. 06750488

שאלה: מהיכן הייתם מקבלים את המים?

המים הגיעו ליבנאל ממעיין שזרם בכפר ימה בין ההרים שהיו יותר גבוהים מיבנאל. בימה היה מעיין די גדול שנתן כ- 10 קוב מים לשעה, מהמעין הזה מתחו צינורות למושבה וכך קיבלנו מים ביבנאל.

שאלה: באילו שנים היית אכר ביבנאל?

הייתי חוזר ובא "לכיבושי" אדמה. ביבנאל גרתי ארבע שנים עד אשר גמרנו "לכבוש" את אדמת השימסין בשנים 1908-1909.

ולשאלת הספרים:

בבית הספר היתה ספרייה ואנחנו היינו קוראים ספרים. בית הספר היה קונה וגם אוסף ספרים. גם אנחנו קנינו מדי פעם ספר לספרייה. אני זוכר שהיתה הוצאת ספרים אחת - הוצאת שטיבל.

ויכוחים פוליטיים לא היו אז, גם על עבודה עברית לא כל כך התוכחנו. ידענו שאנחנו צריכים לישב את הגליל התחתון, הלא עד שאנחנו באנו לא היתה דריסת-רגל ליהודים בגליל התחתון. כאשר תברון אדמונד דה רוטשילד קנה את אדמות ארבע המושבות הראשונות כנכסנו גם אנחנו לעבודה. או כאכרים או כפועלים. אספר על הפועל שלי יצחק שרפמן: יצחק שרפמן עבד אצלי כ- 14 חודש. כל חודש הייתי צריך לשלם לו חצי לירה עבור העבודה, כמו כן הייתי צריך ללת לו מזון. בסוף השנה נשארתי חייב ליצחק שרפמן 2 לירות בעבור ארבעה חודשי עבודה. בשום אופן לא יכולתי לשלם לו את אשר הייתי חייב לו, גם אחרי הגורן לא הצלחתי לשלם לו. יצחק שרפמן אמר לי: טוב, אבל אני סוף סוף צריך להסתדר, אני צריך לקנות בגדים ודברים אחרים.....

אמרתי לו: שמע חביבי, כל התרועים האלה לא באים בחשבון, פשוט אין לי...
אמר לי: אז מה אפשר לעשות?

אמרתי לו: יש לי עצה אחת, אני מוסר לך את האיכרות ואני אהיה אצלך פועל במשך שנה שלמה, לא במשך ארבעה חודשים. אתה תטפל בכל הענינים כמו אכר - תשלם את כל המסים למושבה זל"השומר" ולכל הדברים האחרים, אני אהיה פועל אצלך ובסוף השנה נוריד מזה 2 לירות או 4 לירות ואת הנותר תתן לי. אבל, שמע נא, אל תגיד לי בסוף השנה מה שאני אומר לך עכשיו. פשוט שנה אחת - תהיה אתה בעל-הבית....

הוא לא נאות מפני שהוא פשוט היה צריך את הכסף. נסיתי בדרכים שונות להשיג את הכסף בשבילי, לבסוף היה יהודי אחד שאמר לי שתתן לי כל חודש חצי לירה. באתי ליצחק ואמרתי לו: שמע נא, מצאתי בנק, אבל הוא לא יכול לתת לי יותר מחצי לירה לחודש. נדמה לי שעד היום נשארתי חייב כסף ליצחק שרפמן.

היו יחסים טובים בין האכר לבין הפועל. כשהאכר לקח פועל הוא לקח אותו "בתנאי" - האכר אמר לפועל: בוא תראה, מה שאני אוכל גם אתה תאכל ומה שאני לובש גם אתה תלבש ואת הסכום, חצי לירה, תקבל בסוף הגורן. אם נשאר שק חיטה והאכר קיבל בעבורו סכום כסף - נתן גם לפועל. הפועל היה בן בית בבית האכר, כמו בן משפחה. מעולם לא שמעתי על "שביתות" של פועלים, התחלנו לשמוע על "שביתות" עם קום ההסתדרות. אם היה טוב לאכר אז גם לפועל היה טוב, אם היה לא טוב אז לכולם היה לא טוב. הפועלים שבאו אלינו כמו צבאי-יהודה ואליעזר שוחט, באו ולמדו את עבודת החקלאות, אחר-כך הסתדרו בעצמם. יצחק שרפמן היה בין הקנרדיטים של בית-גן הלך והסתדר שם יפה מאוד. יצחק שרפמן ידע את העבודה ונעשה אכר. אני זוכר שכאשר שרנו הוא שר לא רע ו"צימבל" בגיטרה. אני זוכר שפעם הוא לקח גיטרה והתחיל ל"צמבל", הוא "צימבל" ו"צימבל" לנו במוח, לבסוף הוא שאל אותנו: נו, איך זה מוצא תן בעיניכם? אז אמרתי לו: אתה מנגן כמו דוד המלך, אבל לא כל כך יפה כמוהו. הוא כעס עלי ואמר: ואתה מדבר כמו שלמה המלך, אבל לא כל כך יפה כמוהו. ולמעשה רבנו בינינו. זו בעצם היתה צורת המריבות שלנו. לפעמים היו בינינו ויכוחים ליד השולחן על אופן בניית הארץ, לא בכל הנושאים הסכמנו בינינו. הוא היה אומר: את ארץ-ישראל בונים מתוך רעב וצמא ובחוסר בגדים - ככה בונים מולדת. אחר-כך יהיה לכולנו. ואתה (הוא היה אומר לי) יותר מדי בורגני, אם אין חתיכת הלחם מספיקה, אתה מתחיל להתלונן..... ואז אני הייתי אומר לו: אתה באת לא מזמן מרוסיה ובאת בחור אחרי שהיית כבר שבע, אני, לליד הארץ ואם מקטנות חסר לי אז איזה מולדת אוכל לבנות? איזה בן-אדם אוכל להיות? ואז הוא ענה לי: בשביל המולדת אנו צריכים לתת את הכל, אפילו את החיים. אנחנו היינו ידידים בלב ונפש במשך כל השנים. עד שנפטר, ידעתי שיש לי חבר וידיד בבית-גן.

השמירה

מיום היוסדה של יבנאל, ישב שבט בדואים אחד ערב-דלייקה למעלה באדמות שבין יבנאל לטבריה. על המושבה שמרו שני שומרים האחד היה - גנג' והשני היה אחמדי. שומרים אלה שמרו על המושבה והיה חוזה אתם ובחוזה נכתב שכל מה שיגנב בלילה יוחזר על ידיהם או ישולם. והנה לילה אחד נגנבה פרה מהרפת של יצחק בלום. יצחק בלום היה חבר ועד ושני השומרים היו חייבים לשלם בעבור הפרה, אלא שהם לא רצו לשלם ופטרו אותם והאכרים החלו לצאת לשמירה.

באותם ימים התארגן גם "השומר". היה גלעדי והיה זייד אלכסנדר. עשינו אתם חוזה שמירה, אלא שלא היו מספיק שומרים ואנחנו היינו עוזרים להם. שני אכרים היו יוצאים לשמירה מדי ערב עד חצות, כדי שיוכלו ללכת לנוח, הרי למחרת היו צריכים לצאת לעבודה. בחצות היו מצטרפים לשומרים שני אכרים אחרים או פועלים ואלה היו שומרים עד הבוקר. האכרים והפועלים לא קבלו שכר עבור השמירה. היו התקלויות והיו יריות ואפילו נהרג בחור אחד בשרונה, אדלר.

מקרה קשה היה במנחמיה. ערבים מכפר עבדיה היו גונבים מעדרי המושבה זיום אחד התפתח שם קרב יריות. בדואי אחד נהרג ואמרו שהיה זה יוסף ליזנסקי שהרג אותו. הבדואים רצו לנקום נקמת דם והתנפלו על המושבה. השומרים הסתתרו כדי שלא יתגלו ע"י השלטונות. ובכל זאת, הצליחו הבדואים לחטוף את האכר קליי (שבא מאמריקה), הם הרגו את ואכר והשליכו אותו לירדן. האכרים מצאו אותו בקושי והביאו אותו לקבורה. הערבים שהרגו את האכר נתפשו ונאסרו, אבל זמן רב עבר עד שעשו שלום ביניהם.

יוסף ליזנסקי היה בחור ער ודבריו היו מלחמתיים. הוא לא השאיר מקום לספקות או לשאלות של איך? ומה? תמיד היה אומר: אנחנו נעשה ככה וככה.... היה אדם לא גבוה, בעל מרץ ללא פחד.

אינני זוכר פעם אחת שהוא גילה קצת פחד, מיום שהכרתי אותו עד יום מותו. ידע ערבית היטב, הלא היה ממטולה. יוסף ליזנסקי היה איש מלחמה, תמיד מוכן ומזומן להלחם. הוא התאהב בבתו של ברוג' קובסקי ואף התחתן איתה. אני חושב שפשוט לא היה לו זמן לעניינים אחרים חוץ מאשר לענייני "השומר". יתכן אפילו שהבחורה ברוג' קובסקי פנתה אליו, כי באמת לא היה פנוי לעניינים אחרים. אפשר בהחלט לומר שהוא היה איש מיוחד במינו. יתכן שהוא לא כל כך הסתדר עם אנשי "השומר" כי הוא היה חמום-מוח והם היו קרי מזג. הוא היה כמו "פעמון" מצלצל ב"השומר", תקיף מדי ללא רחמים ומה שקרה לו אחר כך ידוע כבר לכולם. בזמן שהכרתי אותו הוא היה בחור מצויך וכיון שהייתי לליד הארץ הבטתי בו בגאווה.

וזו הגדרת החיים שלי:

האדם יכול להמשיך ולהתקיים אם שלושת הדברים הבאים קיימים ותקינים: הדבר הראשון הוא הלב התקיין הדבר השני זו קיבה תקינה והדבר השלישי זה המרץ. בלי שלושת הדברים האלה קשה להמשיך ולחיות.

כאשר עזבתי את הורי בזכרון יעקב ובאתי לגליל הייתי נער צעיר, לא היה לי מקום מיועד. השתתפתי ב"כיבושים" השונים ובסופו של דבר נשארתי ביבנאל כארבע שנים עד אשר "נכבשה" כל האדמה.

באותה תקופה השתנתה הממשלה בתורכיה, התורכים הצעירים עלו לשלטון והחוקים השתנו. "התורכים הצעירים" בטלו את הקפיטולציה (ז"א שיהודים היו יכולים להתגונן אצל קונסולים זרים), וגייסו את הבחורים לצבא התורכי לשנתיים. - מי שלא הלך לצבא איבד את כל זכויותיו בארץ הזו, בין השאר נאסרה עליו עבודת האדמה. התורכים כללו בחוק זה נוצרים ויהודים. עוד אמרו - שמי שיתנדב יגויס לשנה אחת בלבד.

כיליד הארץ וכאכר החלטתי שזה עסק ניש - לאבד את כל הזכויות - ואז התגייסתי לצבא. התנדבתי יחד עם אחרים והתקבצנו בירושלים.

מאחר וידעתי מעט תורכית מבית-הספר ומעט צרפתית וכמובן עברית ואידיש - שנשמעה כמו גרמנית התחלתי ללמד קרוא וכתוב. החיילים התורכיים לא ידעו לקרוא ולכתוב, הם בקושי ידעו לקרוא את מספרי הרובים והיו עושים סימנים בקוים. אני מוכרח לציין שאף פעם לא טעו. לקח להם הרבה זמן לקלוט ספרות ואותיות. אני זוכר שבקושי הצלחתי ללמד אותם את הסיפורה -1-, הם פשוט לא הבינו.

לא עבר זמן רב ונעשיתי קורפורל ואף הגעתי לשר תמישים אבל לדאבוני לבי פרצה המלחמה בין תורכיה לאיטליה בטריפולי. זו הייתה כבר שנתי השניה בצבא ושרתי במילואים. שלושה חודשים הייתי בטריפולי, נלחמנו באנגלים ונאיטלקים. האיטלקים כבשו את טריפולי ונתנו לה את השם טריפוליטניה. המלחמה נגמרה ואנחנו חזרנו לירושלים, הביתה. אחר כך, הצטרפתי למלחמה בבלקן ושם הייתי שנתיים.

בסופו של דבר החלטתי להתישב בכפר תבור. הר תבור וההסטוריה מסביב לו, והאורו שהזכיר לי את האויר בזכרון יעקב השפיעו על ההחלטה שלי להיות אכר בכפר תבור.

ארבעה כפרים ערביים היו ליד כפר תבור: מע'דר, סבת, שיערה ועולם. כ-40 שנה לפני רכישת הקרקע, התישבו כאם פליטים מצפון אפריקה. הם הציקו למושבה ואנחנו היינו באים מיבנאל לעזרת כפר תבור. במשך כמה חודשים היינו באים לילה-לילה לעזרת כפר תבור, מיריות ליריות היינו ישנים מעט וחוזרים ליבנאל לפנות בוקר לעבודה.

כששדדו את העדר כבר הייתי בכפר תבור. שוד העדר היה סיפור שלם, קלימנטובסקי נהרג אז פייקוביץ אחיו של יגאל נפצע וגם אני נפצעתי והייתי שנתיים בבתי חולים. המלחמה על העדר הייתה קצרה ביותר אולי ארכה שעה ואולי פחות. הם לקחו את העדר כולו והם היו רבים מאתנו כל הכפרים בסביבה באו לעזרתם. ואז לא נשארו כאן לא בהמות עבודה ולא פרות לחלב. העדר לא חזר למושבה, אני זוכר שיבנאל שלחה יום-יום פחי חלב לכפר תבור. אחרי שוד העדר פנו לנציב העליון הרברט-סמואל שיעזור, הוא סידר תקציב מסוים ויכלו לרכוש בהמות עבודה (כל החריש נעשה בעזרת הפרדות והשוורים) - כמובן שלא נתנו את הבהמות אלא מחצית הסכום בלבד. אם זוג פרידות היה שוה 70 לירות הוא נתן 30 לירות בלבד.

כמו כן נשלחה משלחת לעבר הירדן לנסות ולזהות את הפרות החולבות **ואגליפר השוכמושיובל קאזיל** בחזרה. וכך לאט לאט חזרנו לאיתנו.

השוד הזה היה בשנת 1920, בשבת בבוקר. **כל הזכויות שמורות**
לבילה ואורי שרפמן

בית-גן יבנאל טל. 750488

השוד השני היה בשנת 1928-1929 וביום רגיל. רוב הבהמות היו בשדה והפרות היו במרעה והצליחו לשדוד אז רק כ-80 ראש בלבד בעוד שבשוד הראשון שדדו כ-400 ראש.

מסחה היתה הכפר הערבי בסמוך לכפר תבור, מסחה נקראה על שמו של השיל"ח מסחוויל.
יש אומרים ששמו של הכפר היה שחצלמה.

כ- 4 קילומטרים דרומה ישנו מעיין קטן - עיין שרה ולידו כפר קטן ועוד מעיין בשם עיין רוז
וחורבה לידו ואומרים שזו הינה מרוז המקראית.

כפר תבור הוקמה על השטח שנבחר על ידי האכרים והמהנדס. האדמה נמצאה ישרה וטובה.
הבית מונח בחצר גדולה דונם וחצי מלפנים ועוד תמישה דונם נאחזר.
לכפר תבור הגיעו בהתחלה 39 אכרים ואחריהם הגיעו עוד 15 אכרים.

החשמל בכפר תבור:

היה בכפר תבור אכר מלומד ושמו דוד כהן. כשהתעוררה בעית המים בכפר תבור הוא הציע
להעלות את המים למושבה בעזרת מוטור.

הבילאו מוטור, הרכיבו משאבה, הקימו טחנת קמח, העמידו עמודים ומתחו חוטים. המשאבה
העלתה את המים למושבה, הטחנה טחנה קמח לכל הסביבה והיה השמל פעיל בכפר תבור, אמנם
החשמל הזה לא נתן אור לבתים אבל המכניזציה הזאת עבדה אצלנו כ- 15 שנה.
כעבור 15 שנה בא היהודי רוטנברג ועשה חשמל בארץ. כשנודע לו שבכפר תבור יש חשמל
הוא בא וקנה את המוטור.

ליד כפר תבור מצויה חומת "טיילגר" שנבנתה ע"י התורכים לפני 200 שנה. שם הוקם האן
מבוצר שהיוה תחנה לשיירות הסוחרים שעברו בדרך למצרים מסוריה ומהחורן.
השיח' אחמדי שהב ובני שבטו ערב א-זביח שישבו באזור איימו על השיירות האלה שעברו
בדרך, תמסו, שדדו ואף הרגו עד שבאו לכאן אכרי כפר תבור.
השיח' הזה היה "סוחב" כספים גם מהפקידים של הפיק"א. עגלתו של הפקיד רוזנק או פרנק
היתה עוברת בדרך, היה השיח' עוצר את דייליג'אנס ודורש 5 לירות או 10 לירות. יום אחד
לא הסתפק השיח' בסכום מזערי ודרש 50 לירות דמי מעבר. ראו הפקידים שזה עסק ביש
ופנינו ל"וואלי" בדמשק ששלט בכל האזור. וכך פקד ה"וואלי" להביא אליו את השיח'.
הוא שלח 15 סוסים תמושים ברובים לתפוש את השיח'.

ארכיון ותיקי הישוב נגליל
כל הזכויות שמורות
לבלהה ואורי שרפמן
בית גן יבנאל טל. 0750488